

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:	Felolós szerkesztő: Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Egész évre 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula. Sztompák Jenő.	elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza, iskola-utca 13-ik szám.
Fél évre 2 frt 50 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.	Egyes szám ára 10 krajczár.
Negyed évre 1 frt 25 kr.		

Egy kis szemle.

Híres, nevezetes függetlenségi vármegye a „Zabolca” vezérről elnevezett, az 1897. évi őszi közgyűlésen nagyon radikális győzelmét kivánt alkalmazni a mindinkább terjedő szocializmus ellen, s ebbeli tulbuzgóságában megakartta rendszabályozni a sajtó szabadságát. Ennek a kis tévedésnek immár vége van.

Bennünket pedig a történetek után bizonyos jóleső megelégedés száll meg. Talán kissé erősebben találtuk figyelmeztetni a vármegye közönségét a szóban forgó határozatának nagyon is reakziós izére, — meglehet. De nagy volt a tévedés, s amit tettünk, csak kötelesség volt.

Utólagosan csodálkozunk, hogy az így történhetett. És ha nem találnók meg e határozatok meghozatalának indokát abban az általános megrettenésben amely a vármegye közönségét a terjedő szocializmus miatt meglepte, azt hinnók, hogy valami gonosz dzsin üzött a közgyűléssel enyegző játékot.

Az 1848. évi XVIII. törvényczikk megváltoztatását óhajtotta volna a vármegye közönsége a törvényhozás-

tól, azon czélból, hogy a szocializmus sikeres terjesztésére alkalmas szenny-lapok alól a megélhetés alapja elvonassék. A hivatkozott törvény 1. §-a így szól tömör rövidséggel: „gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és szabadon terjesztheti”. Ha tehát a törvényhozás Szabolcsvármegye iniciatíváját a ropant jelentéktelen incidensből kifolyólag elfogadja, a változtatás vég-eredménye elvi kijelentésében nem lehetett volna más, mint: gondolatait sajtó útján senki szabadon nem közölheti és nem terjesztheti.”

Ilyet igazán nem kívánhatott volna a magyar törvényhozástól az a vármegye, amely politikai hitelvei között első sorban valija az alkotmány garantiáinak sérthetlenségét és lehetőleg szaporítását: nem kívánhatta komolyan az a vármegye, amely rövid pár hónappal az előtt a sajtó teljes szabadságán ütött sokkal jelentéktelenebb rég okozta visszatetszését feliratban hozta a törvényhozás tudomására.

A belügyminiszter bizonyára nem kevés kárörvendéssel oktatta ki ennek a felterjesztésnek megtagadó elintézésében a kuzuc vármegyéit az alkot-

mány biztosításainak tiszteletére, úgy, amint mi bátorokunk megjósolni ama cikkünkben, amely e határozat meghozatalának percében iratott, és sokaknak fájó sebet okozott s amiért annyian megnehezteltek reánk, talán méltán, szerintünk nem!

A belügyminiszteri tagadó válasz a hétfői törvényhatósági közgyűlésen lett — mély csendben — felolvasva. Az általános óvatos tartózkodás annyira uralkodott a közgyűlésen, hogy szinte attól tartottunk, mikép az odiosus tárgy czélhoz vezető határozat nélkül fog az enyészetnek átadatni.

Alapi Salamon Tódor bizottsági tagé az érdem, hogy a közgyűlést a veszedelmes labirintból kivezette. Indítványa, mely szerint a hitvány „Földmívelő” című szocialista lap ellen esetről esetre sajtó eljárás megindítása kérelmeztessek a belügyi kormánytól, úgy a legalitás, mint a czélserűség szempontjának is egészben megfelel, annál is inkább, mert a czél, t. i. a veszélyes példányok elkobzása közvetve ez uton tényleg minden egyes alkalommal elérhető.

Azonban a törvényhatóságra egy igen nehéz feladat vár. A belügyi kormány a vármegye óhaja szerint csak

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

Rómes történet.

Írta: Páfrány.

— Gyöngye idegzetűek ne olvassák. —

A debreczeni jogakadémiairól kitétek a szürömét. Összekaptam Nyilas Pistával egy bál utáni komiszszáció közben. Hogy és miért? — nem tudnám megmondani. — A fejembe szállt a sok édes pezsgő, meg a sok édes pillantás, amit a bálteremben juttattak a mulató kis lányok. Másnap erősen mondják a fiúk, hogy Nyilas Pista erősen sértve érzi magát, bocsánatkérésrel sem fog megelegedni, mert a szeme közé vágtnak egy pár marok malagaszóllót. Elkedvetlenülitt a dolog. Igaz, hogy különben sem szerettem Nyilast, ezt a szalo.-lovagot, de tudtam, hogy ha megverekszem vele, szűk lesz nekem Debreczen.

Csakugyan provokáltattam. Megverekedtünk. — Keresztül vágtnak a száját; egy foga is kitört bele, az inye is összeroncsolódott; — én meg kaptam a könyököm táján egy pár ólteses vágást, de harmadnapra már Pest felé tartottam bekötözött könyökkel, kevés podgyaszómmal és nagy szívifájdalmammal. — Mondanom is fölösleges, hogy jó vérű fiatal ember két-három heti tartózkodás után már fájó szívvel távozik Debreczenből. Ah! azok a debreczeni lányok!

Beiratkoztam az egyetemre. Alig fogadtak be, csak nagy szaladgálás, könyörgés

után jutottam az indexhez. Aztán lakás után néztem, — mert eddig a „Pannónia”-ban lakoztam, ami pedig a kelleténél többbe került. Valahol az egyetem körül szerettem volna szobát kapni. Az ismerős fiúk invitáltak magukhoz, de nem mentem, jól tudva, hogy komoly tanulásról szó sem lehet, ha az ember egy egész vig komániával lakik együtt. Már pedig én tanulni akartam. — Anyámtól egyik szemrehányó levelet a másik után kaptam a debreczeni viadal óta. Igaz, hogy egy-egy tizeske volt azért bele-hajto-gatva, — a jó Isten áldja meg érte — de a hang szokatlanul hideg volt. — Az öregem pedig épenséggel nem törődött velem.

Tudtam, hogy igen nagyon szeret édes apám s hogy neki jobban fáj a hidegség, mint nekem, — és ez a tudat valamennyire vigasztalt. Volt eszemben, hogy hazamegyek, megkerlelem, de megtenni nem merészeltem; még elpálcázott volna az öreg, amilyen furcsa gondolkozásmódja volt. Neki magának is volt párba, a jobb halántékan viseli az emléket, de azért nagyon elítélte a fiataliság káros pistolyos civódásait.

Ha a fiatal ember tiszteségesen, illetékesen viseli magát, nem bántja senki. Ha tehát gyerek-ember lovagias ügyeket szerez magának, akkor nem viselte magát tiszteségesen, állépte az illem határait. — Már pedig az ilyen zöld népek nádpálca való, és nem kard kezébe. Ez volt az öregem véleménye.

Persze, hogy nem volt a kedvemre, mikor bucsuzól a — római jog derék professzora megígért, hogy megír mindent

apróra haza, hadd lássa apám, hogy mi lett a fiából.

Végre találtam lakást a Lipót-utczában. Második emelet. Elhelyezkedtem a kis szobában, melynek egyetlen ablaka az udvarra nyílt. Pár nap mulva egészen beleszoktam új otthonomba. Jobbára otthon tartózkodtam. Nehány távoli rokonom lakott a városban, azoknál leróttam a viziteket, csupa decenciából, aztán programot állítottam össze, amely szerint tenni-venni szandékoztam. A napok multak, simán, egyhanguan, mint az óráketyegés.

Egy délután ott könyököltem az asztal a kis ablak mellett, előttem Magyarország egyetemes jogtörténetével — amint egyszerre különös érzés fog el. Valami furcsa sejtelem erősödött meg bennem. — Éreztem, hogy engem valaki valahonnan merően néz. Biztosra vettem, hogy valaki az ablakon át megfigyel, — és ez annyira feszélyezett, hogy nem voltam képes az előttem levő könyv egy szavát sem megérteni. — Meg voltam zavarodva. — Lassan felemeltem a fejem és kinéztem az ablakon. Sorra vizsgáltam a szemben fekvő ablakokat.

A beköszöntő alkonyat homálya kétes szürkeséggel vonta be az átelleni falat, melyből ridegen meredtek felém a fekete ablakok. Nagyon kéjmetlenül éreztem magam az erősödő sötétség ránehezedett mellemre, szinte fojtogatott. Nem vagyok félnék, hanem azért éreztem, hogy a lábaim reszkedni kezdenek.

Ujra végig néztem a sötét ablakokat. Mikor a harmadik emelet egyik ablakára

akkor fogja a kiérdemelt üldözés osztályosává tenni szabad sajtó méltóságát, a „Földmivelőt”, ha sikerül őt meggyőzni arról, hogy a szabócsi szocializmus keletkezése és terjedése tulajdonképpen hányadban a nevezett lap agitációjának és bujtogatásának eredménye. Ez iránt szintén erős aggodalmaink vannak. Mert a szabócsi szocializmus történetének egy nevezetes része sem hivatalosan, sem egyébként megírva nincs. Valjon a gyakorlati élet viszonyok mennyiben váltak terjesztőivé a szocializmus tévelygő tanának? nem tételtett tanulmány tárgyává senki részéről. Addig pedig, míg a keletkezés összes okainak pragmatikus leírásából nincs módunk tájékoztatni magunkat, egyetlen tényezőt legalább is korai oly mélyreható jelentőséggel felruházni, s főképp igaztalan ezen tényezőt felelőssé tenni kizárólagosan.

Mindegy! A törvényhatóság elhibázott irányából visszatért a helyes útra. Rá-nézve hasznos, nekünk pedig megelégedésünkre szolgál.

Mit mondjunk a famosus második határozatról, amely egy idegen nyelvű katonaságnak a vármegye területére leendő kirendelését kérelmezte a belügyminisztertől? Semmit! Ellenben nem tudunk eléggé hálásak lenni a belügyminiszternek azért, hogy a kérelem megtagadására nem azokat a kifejezéseket használta, amelyeket, — miután az első ijedelmünkből fölécsudtunk, — biztosra vártunk, s hogy udvariasan épen azt találta mondani, amit utóbb mi is olyan szívesen elismertünk volna, hogy tudniillik a közbiztonság nincs annyira megrendülve vármegyénkben, hogy kivételes álla-

pillantottam, a jobb oldalon hirtelen borzadálylál vettem észre, hogy a fekete üvegablak mögül egy pár villogó szem mered az enyémbe, de semmi egyebet nem láttam, csupán két vadnézésű szemet. — Reszkedve húzódtam a szoba mélyébe.

Alig bírtam lecsendesedni. A különös látomány folyton előttem volt: két ijesztő szem.

Oda lopózkodtam az ablakhoz és remegő kezekkel összehúztam a függönyöket. Bár nem mertem föltekinteni, tudtam, hogy az a két szem minden mozdulatomat figyelemmel kíséri.

Gondosan becsuktam az ajtót és lefeküdtem. Nagyon nyugtalan éjszakám volt. Nem bírtam szabadulni attól a látománytól. Behunytam a szememet erősen, nagyon erősen. Hiába, a két szem folyton rám meredt. Hol közelről, hol távolról, hol olyan kiesivé húzóda, mint egy-egy kászaszem, hol megnövekedve, mint egy-egy toronyóra lap.

Próbáltam nyugodtan gondolkodni. Ki nézhetett rám? Valami vén kisasszony lakik odafenn. Vagy talán az az öreg katona, a kit naponként láttam a lépcsőn le vagy fel uicézni. — Már akár ez, akár az, mindenestre gyerekség tőlem, hogy így reszketek. Hiába, csak nem tudtam megnyugodni.

Végre is úgy segítettem magamon, hogy a mi maradék cognacomb volt, szépen megittam, aztán a revolveremet magam mellé tettem az éjjeli szekrényre és a takarót felhúztam a fejem búbjára.

Másnap reggel kábult fövel keltem fel. Hozzáéreztem az állólködéshez, közben vissza-

potot kellene teremtenünk egy egész ezred állandó fegyverbentartása által. még pedig idegen nyelvű ezrednek!

Denique, mindkét kellemetlenség-ből szerencsésen kimenekült a törvényhatóság.

És ez a fő!

Közügyek.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestülete a múlt héten pénteken délután 3 órától kezdve a városháza nagytermében rendes közgyűlést tartott. A gyűlés megnyitását megelőzőleg Bencs László polgármester megemlékezve azon körülményről, hogy ez a gyűlés az első ebben az évben, és hogy a legtöbb adót fizető képviselői tagok névjegyzékében beállott változások folytán néhány új tagja lett a képviselőtestületnek, üdvözölte a jelenvöltoakat és kérte a közgyűlés tagjainak a város ügyei iránt való érdeklődését és támogatását az új évben is. A tárgysorozat első pontja Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottságának a város 1896-ik évi szármadására vonatkozó határozata volt, amelyről annak idején részletesen is megemlékeztünk. A tanács e határozatnak minden pontjára kiterjeszkedő felvilágosító határozati javaslatot terjesztett a képviselői el, amit az elnöklő polgármester még szóbelileg is kibővített, s ezen felül azt indítványozta, hogy a képviselőtestület küldjön ki egy állandó bizottságot, amelynek feladata a város ügykezelésének állandó ellenőrzése, illetve időszakonkénti megvizsgálása volna. A közgyűlés azonban Beniczky Miksa, Somogyi Gyula, Martinyi József és többek felszólamlása után ilyen bizottság kiküldését mellőzendőnek találta, a helyett azonban, minthogy sem a vármegyei határozatban foglalt kifogások, sem a tanács határozati javaslatában kifejtett felvilágosításokból egyezri hallásra kellő tájékozódást nem nyerhetett, Halasi János, Beniczky Miksa és dr. Vadász Leó tagokból álló küldöttséget választott meg a fenforogó kérdések tanulmányozása és jelentés tétel céljából. — A következő tárgy a törvényhatóságnak az 1898. évi közevetvám költségelőirányzatára

gondoltam tegnap esteli nagy ijedségemre. Nevetnem kellett, vigágomat csak növelte, a mint az éjjeli-szekrényre készített revolverem megpillantottam.

Bejött a szoba, hogy cipőimmet tisztítás végett kivigye.

— István!

— Mi tetszik?

— Úgyan mondja már, ki lakik a harmadik emeleten, a jobb oldalon, az utolsó ablakoknál?

— Ki lakik? Hát senki.

— Mit? Hát üres volna az a lakosztály?

Biz az most üres kerem. A múlt héten vitette a kórházba a doktor ur azt a szegény német kisasszonyt belőle, a ki már vagy husz esztendője kuczorgott benne, — mert már nagyon oda volt. Azóta meg is halt, ép tegnap délután hallottam, hogy el is takarították a Rókusból.

— Biztos kend benne?

— Persze, hogy a vagyok! Oszt mért tetszik tudakolni?

— Hát csak azért, mert tegnap este-felé úgy láttam, mintha ott járt volna valaki.

— Szentséges Megváltóm! Nem lehet a! — dadogta István, kétszer is keresztet vetve magára.

— Lehet, hogy tévedtem.

Tévedtem, persze, hogy tévedtem. — Káprázhatott a szemem. Flammárium rejtélyes, sűrű visszajáró lelkei ezernye jutottak ugyan, de sohasem tudtam hinni a negyedik dimenzió ezen misztikus jelenségeiben.

vonatkozó határozata volt, amely a zöldség-téri burkolat költségeit és az állandó városi burkoló fizetését ezen költségvetésből kivette és a házi pénztár terhére a rendes költségvetésbe illesztette be. A közgyűlés Kovách Győző főszámvévo felvilágosítása alapján a vármegye határozatának megfelelőbeszt határozta el. Az 1898. évi számvizsgáló bizottság megalakítása kérdésében elénk vita fejlődött ki a felett, hogy ez a bizottság megalakítás-e, midőn a képviselői az 1896-ik évi számadásokra vonatkozó vármegyei határozat tárgyában érdemlegesen határozatot hozna? A közgyűlés a bizottságot megalakította, s tagjaiul ismét Fest Lászlót, Szamuely Aurélt és Groák Ödönt választotta meg. Az 1900. évi párisi világkiállításra rendezendő társas kirándulás rendező-bizottságának a képviselőtestülethez intézett meghívását tudomásul vették. Az üresedésben levő tisztmérnöki állás teendőinek vitelel ez új szervezkedés szabályrendelet életbeléptéig a jelentkezett 7 pályázó közül a közgyűlés egyhangúan Klein István okleveles mérnököt bízta meg. Ezután a Himeskerten tul, a Kótaj felé vezető ut mentén fekvő dombos területnek szőlőtelepítés céljaira leendő kiosztása került tárgyalás alá, amely felett most már érdemleges határozat volt hozható. A képviselői többsége a kiosztást elhatározta, az árverési feltételek tárgyalása folyamán azonban ezen feltételeket átdolgozás céljából a jogúgyi bizottsághoz utasította. Az idő előrehaladt voltára tekintettel, a tárgysorozat többi pontjai közül csak a Deák Peter szingizgató fűtőanyaggal való segélyezés iránti kervényét vették elő, s részére a közgyűlés a szintúgyi bizottság és a tanács előterjesztéséhez képest 100 méter-mázsza kösznetet szavazott meg.

A vármegye közgyűlése.

Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsága a héten hétfőn és folytatólag kedden délelőtt tartotta meg azon rendkívüli közgyűlést, amelyet a múlt számunkban előre jeleztünk.

A közgyűlésen mintegy 70—80 bizottsági tag gyűlt össze a vármegyeléza nagyterembe, kiknek legnagyobb része nyiregyházi volt.

Napközben nem is gondoltam már az egész dologra.

Ehéd után tanuláshoz fogtam. Miután szétsimítottam a könyvet magam előtt, át-néztem a másik oldalra, felpillanttam a szegény elhalt vén kisasszony ablakaira, semmi, semmi.

A komor falat aranyos zománcczal vonta be a ragyogó délutáni nap és az ablaktáblákon csillogva törtek meg a fényes sugarak.

Belemélyedtem a munkába A szemközti falon e közben folytatta lassu tórfoglalását az árnyék. A hogy a nap lejjebb és lejjebb sétált a tető árnyéka és mind nagyobb és nagyobb helyet sötétített el a falon, előzve a napsugarakat és visszaadva komor színezetet a füstös vakolatnak. Már a felső ablaktáblákat is elsötétítette a homályos üvegek át már lehetett látni a kopott függönyöket, melyeket a szegény vén kisasszony akasztott fel.

Folytattam a tanulást. — Felóra mulva becsaptam a könyvet, nem akarván szememet rontani, mert igazán szemrontás lett volna a rohamosan beköszöntő alkonyatban tovább tanulni az apró betűs könyvből.

Mielőtt felkeltem volna helyemről, átpillantottam a másik oldalra, szemem akaratlanul is oda tévedt a most már homályban levő lakatlan szoba ablakaira.

Érverésem megállt az ijedségtől. A két rémes szem újra ott volt és fenyegetően villogott rám. — Hiába igyekeztem az arc körvonalaít felfedezni: semmi — csak két borzasztó szem. Nem voltam képes fejem

A kitűzött ügyek tárgyalását megelőzőleg br. *Feilitzsch Berthold* elnököl főispán kegyeletos szavakkal emlékezett meg néhai Ibrányi Zsigmondról, a bizottság időközben elhunyt tagjáról. Emléket a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíteni rendelték.

Első tárgya a törvényhatóság által a szociális mozgalmakra való tekintettel kért katonai karhatalomra és a szociálista tartalmu lapoktól a postai szállítás jogának megvonására vonatkozó belügyminiszeri leirat volt, amelyben tudatja a miniszter, hogy a kérelmek egyikét sem teljesítheti. A katonai karhatalomra vonatkozó zárt, mert a megerősített csendőrség a felt zavarások megakadályozására elegendőnek mutatkozik, a postai szállítási jog megvonására vonatkozót azért, mert ilyen rendszabály csak külföldi nyomtatványok ellenében alkalmazható.

A közgyűlés tudomásul vette a miniszter választát, a Salamon Tódor indítványára azonban elhatározta, hogy a miniszterhez feliratot intéz, amelyben az igazító lapok ellen a sajtóügyi eljárások esetéről-esetre való folyamathatá tételét kéri meg.

Tudomásul vették a következő belügyminiszeri leiratokat is, amelyek közül egy a nyirbátori főszolgabíró melé egy második díjnoki állás rendszeresítését a törvényhatóságra bizza, a másik az 1898. évi vármegyei közigazgatási és gyámpénztári költségvetést némi módosításokkal jóváhagyja.

Tudomásul vették a honvédelmi miniszter leiratát, amely a gróf Buttler János féle Ludovika-akadémiai alapítvány helyeinek betöltése, illetve a vármegyék bemutatási jogainak beosztása tárgyában némi változást eszközöl.

Tudomásul vették ugyancsak a honvédelmi miniszternek Nyiregyháza város katonai lakbér osztályozása kérdésében érkezett azon leiratát, amely szerint ezen az osztályozáson 1900-ig most már változtatni nem lehet. Utasította azonban a törvényhatóság a várost, hogy annak idején a kedvezőbb osztályozás kieszközölhető esetéből szükséges lépéseket idejében tegye meg.

Zólyomvármegyének az 1848-iki események félszázados emlékünnepe megünneplése

elfordítani, egészen megbűvölt a sötétből rám meredő szempár.

István tépet a szobába.

Felugrottam.

— István, nézzén oda! Kiáltottam, karját megragadva.

— Szentséges szűz anyám! Ordított fel István, vissza gyűlt a frájlja! Azzal kirohant. Pár perc múlva tele volt az erkély sikoltozó asszonyokkal, ijedt férfakkal. Az utca népe beözönlött az udvarra. Mi az, mi történt? Rendőr is került.

Mikor értesültek a dolog miben léteről, volt megrökönyödés, sokan tüzes nyelveket, mások fekete szarvakat láttak. — Némelyek tompa jaj szót vétek hallani.

— Kulesot ide!

— Hol a házmester?

Negy-öt rendőr elszántan mászta meg a lépcsőt, utánuk harmincz-negyven bátor férfiú.

Az ajtó előtt megszeppenve állt meg a csapat.

— Nyissák föl az ajtót kiáltottam bátor hangon és előrántottam revolveremet.

A kulcs csörgött a zárban, az ajtó fel pattant, nehéz, fojtó szag áradt ki a régen nem szellőztetett szobából.

Beléptünk.

Az ablak párkányán ott gubbaszkodott egy nagy zörgős csontu fekete kandur, az elhunyt vén kisasszony kedvenc cziczája.

Nem folytatom a rémes históriát.

Ajánlom magam!

Ha még valamit akarnak hallani történetem felől; részletekkel szívesen szolgálok, de ha azt hiszik, hogy régi lakásomon megtalálnak — tévednek.

tárgyában a kormányhoz intézendő feliratát a közgyűlés magáévá tette és hasonló szellemű felirat küldését határozta el.

Majd az alispán előterjesztése alapján a tárgysorozat sorrendjének némi megváltoztatásával az öfelsége részére nyilvánítható hódolat kérdését vették tárgyalás alá, elhatározván, hogy be nem várva a többi törvényhatóságoknak e tárgyban beérkező válaszait, a vármegye hódoló feliratot küld az ország részére adományozott 10 szoborra és a katonai akadémiák felállítására vonatkozó legfelsőbb elhatározásért.

Incedy Lajos vármegyei főlevéltárnok felebevezése folytán, a nyugdíj választmány határozatának megváltoztatásával kimondotta a közgyűlés, hogy nyugdíj igénye a helyettesi minőségben letett eskü napjától számítatván, korpótlék fizetésére nem köteles.

Nyiregyháza város kérelme folytán elfogadta a közgyűlés, hogy a katonai beszállásból felmerült többlet kiadás felét a vármegye a városnak megtéríti.

A közigazgatási bizottság előterjesztése alapján elhatározta a közgyűlés, hogy a vármegye területén egy megyei hitelszövetkezet létesít, amelynek célja a haszonkeresés kizárásával a hitelre szoruló szegényebb sorok részére olcsó kölcsönöket nyújtani.

A közgyűlés második napján erősen megcsappant érdeklődés mellett kisebb jelentőségű tárgyak kerültek elintézés alá, melyek közül felemlítendőnek tartjuk annak elhatározását, hogy a vármegye a levéltárában levő és történelmi fontossággal bíró okiratok közül a mohácsi vész előtti időkből származókat rendszeres gyűjteménybe foglalva kiadatni rendelte, s azok kiválasztásával és közzéadásával dr. Karlovsky Endre országos allelevéltárnokot bízta meg.

Megemlítiük végül, hogy a tervezett s ugynevezett ártéri vasúthoz az egyes érdekelt községek hozzájárulásainak kérdése a napirendről levetetett.

Magyarország közvilágítása.

Debreczen város közvilágítása ez idő szerint tudvalegőleg gázzal (hivatalos — de annál rosszabb kifejezéssel: *légszesszel*) eszközöltetik még pedig már 1863. december 1-seje óta. A gáz az *augsburgi légszess-ipartársulat* szolgáltatja, amelynek az államvasutak debreczeni állomása mellett van a gyára felállítva.

A városi tanács azonban a szerződést 1896. február 24-én tartott ülésében az 1900. év december 31-ére felmondotta s azóta lázasan, de nagy körültekintéssel folynak a tárgyalások és mindenféle tanulmányozás előmunkálatok, hogy vajjon továbbra is a gázvilágítás tartassek-e fent, — vagy helyette a *villamos* világítás rendeztessék be, avagy pedig a *kettő együtt*.

Ezen tanulmányoknak az eredménye egy füzet, amelyet — „Statistikai adatok Magyarország városai- és nagyobb községeinek közvilágítási állapotáról” czimen — *Tikos Imre*, Debreczen sz. kir. város mérnöke állított össze, s amely, mint czíme is mutatja, a magyarországi városok és nagyobb községek közvilágítási adatait tartalmazza.

Debreczen város polgármestere körlevélben kérte fel az adatok közlésére az országnak összesen 191 helységet, — kérdőpontok csatolásával, — s a 159 helyről beérkezett válaszokból állította össze a kérdéses füzetet *Tikos* mérnök.

Ezen adatok tanulságaként *petroleummal* 102 városban világítanak. *Gázvilágítás* van 22 városban (Arad, Baja, Brassó, Budapest, Debreczen, Fiume, Győr, Kassa, Kolozsvár, Miskolcz, Nagy-Várád, Nyitra, Pécs, Pozsony, Selmeczbánya, Szabadka, Szeged, Székes-Fehérvár, Sopron, Szombathely, Temesvár, Ujvidek), vegyesen *villam-* és *gáz-*világítás

5 városban (Fiume, Pécs, Szeged, Arad és Budapest), *villamos világítás* 23 helyen (Csáktornya, Eger, Eperjes, Gólciezb., Herkulesfürdő, Iglo, Kaposvár, Karánsebes, Kecskemét, Kézsmárk, Kis-Várda, M.-Szalka, N.-Kanizsa, Nagy-Beckerek, Nagy-Szeben, Nyiregyháza, Rozsnyó, S.-Tarján, S.-A.-Ujhely, Szolnok, Szatmár, Temesvár és Zenta.)

Feltüntetni a kimutatás azon költségeket is, amibe az egyes városokban és nagyközségekben a közvilágítás került, valamint közli azon egységárakat, amelyért az egyes helységekben a magán-fogyasztók a gázt, vagy a villamos áramot kassják.

Az egyes adatok összehasonlításából aztán azt az eredményt vezeti le, hogy a közvilágításnál a petroleum világítás ára óránként $\frac{5}{10} = 3$ kr közt váltakozik. A gázvilágítás lánconként és óránként $\frac{7}{10} = 2\frac{1}{2}$ közt, a villamvilágításnál pedig 16 normál gyerta-fényű izzólámpánként és óránként $\frac{9}{10} = 2\frac{1}{2}$ kr között.

A füzet főcélja természetesen az, hogy Debreczen városának intéző körét kellőképen tájékoztassa annak a kérdésnek fontolóra vételelénél és eldöntésénél, hogy 1901 január 1-től kezdve a gázvilágításnál maradjon-e Debreczen, avagy kombinálja villamos világítással, avagy egészen a villamos világításra térjen át.

Bennünket Debreczen város közvilágítása kövételül nem érintvén, a kérdés lényegével természetesen nem foglalkozunk.

Egy megjegyzést azonban nem hallgatunk el. Es ez az, hogy a kérdéses füzetben foglalt statisztikai adatokat nem tartjuk elegendőnek arra, hogy azokból bárki is alapos tájékozódást szerezhesen. Nem pedig azért, mert az adatok összegyűjtésénél egy és pedig nagyon is lényegs szempontot hagytak figyelmen kívül: a *világítás erejét*, magát a világosságot.

Már pedig a világításnál ha a világító eszközök és anyagok *célszerűségét* és alkalmazhatóságát kell elbíráni, az az első és legfontosabb kérdés, hogy milyen árért mennyi fényt, mennyi világosságot szolgáltatnak;

Az adatokat tehát akként kellett volna összegyűjteni és összeállítani, hogy azokból az tünjék ki, hogy az egyes városokba például óránként hány normál gyerta-fény erejű világosság milyen összegbe kerül?

Csak is így állapítható meg az, hogy a gáz és villamvilágítás között melyiket illeti meg az előbbség.

A Bessenyei Kör közgyűlése.

Most, hogy a Bessenyei Kör kulturális feladattal megalakult s rövid idő alatt megkezdte — adja István — fényes pályafutását, tartózkodás nélkül lehet egy-két oly beismerést tenni, amik a végleges megalakulás előtt kellemtelen igazságokként hangzottak volna.

Soha annyi fanyar szkepszis nem kísért egyesületi alakulást, mint a Bessenyei Körét, s kétkedés, hiteltenség — valósággal ünnepi táncot járt, annak a gondolatnak hallatára, amely Nyiregyháza egy „közművelődési egyesület”-nek kívánt életet adni. Hogy ez Nyiregyháza lehetséges? — Lehetetlen! — morgott rá a szürke kétkedés. — Hogy Nyiregyháza és Szabolcsvármegye — az olaj- és vizek híresztelt két elem — értelmisége közös czélaban egyesülni tudna? Mesebeli állapot! És tud tisztelt szkepszis és kétkedés! Mindössze jóakarát, lelkesedését elfogulatlan, bár csak egy szemernyi idealizmus kellett hozzá.

A *Bessenyei Kör* meg van alakítva. És csak annyi kitarást és erőt a pályafutása alatt a cselekvésben, mint amennyi komolysággal és csendes elhatározással megalakult, úgy a sznepszis és k kétkedés még csufosabb kudarcot is fognak vallani a Bessenyei Köről.

Egy tanulsága már is van! Szabolcsvármegye és Nyiregyháza egymással nem áll inkompatibilitásban.

Hírek.

Ez pedig felér 50 törvényhatósági közgyűlési határozattal.

A kör alakuló közgyűléséről következőkben számolunk be:

Báró Feilitzsch Berthold főispán a szerveződéssel közgyűlés megkezdésére a törvényhatósági közgyűlés alkalmát használván fel, azt január 24-ik napjának d. u. 3 órájára tűzte ki. Nagy számu, előkelő közönség gyűlt össze a vármegyeház nagy termében, vidékiek és városiak egyaránt. Pontban 3 órakor a főispán a közgyűlést megnyitván, jelentést tett a taggyűjtés eddigi eredményéről, amely minden körülmények között öröndetes, és arról tesz tanuságot, hogy a Kör iránt élénk érdeklődéssel viseltetik az egész vármegye közönsége. A közgyűlésig beérkezett 8 gyűjtő-ívön mintegy 300 rendszer- és alapító-tag jelentkezett s tekintve, hogy a gyűjtés tovább is folytatatik, — s hogy tulajdonképen csak ezután lesz kellő eréllyel effektív — alapos a remény, hogy a tagok száma a várakozást ki fogja elégíteni.

A közgyűlés az elnököl főispán kezdeményezésére néhány jelentéktlenebb módosítást tesz az alapszabályokon s hozzáfog a tisztikar és az igazgató-választmány megalkotásához. Az elnöki széklet a közgyűlés egyhangú felkérésére dr. Jós András foglalja el, aki rövid, de lelkes beszéddel a kör elnökül br. Feilitzsch Bertholdot, a lelkes főispánt ajánlja. Hosszan tartó éljénzes rezgetei meg a nagyterem levegőjét, visszhangjával annak, hogy dr. Jós ajánlása a jelenlevők valamennyienek óhajával találkozott. Erre a korrelők egyhangul megválasztott elnökül br. Feilitzsch Berthold-ot kijelentette.

Az új elnök rövid székfoglalót tartott, kiemelve a kör kulturális jelentőségét, s körvonalozván az irányt, amely felé elnöki működésében törekedni fog, — felkérte a közgyűlést, hogy a tisztikar és választmány megalkotására iránt intézkedjék.

Kezdetét vette ezután a választás, amely szavazó-lapokkal történt. A szavazatok összeszámolása sok időt vévén igénybe, a választás eredményét csak 5 óra után hirdette ki a főispán. Eszerint alelnökök lettek: *Kovács István* törvényszéki bíró, *Martinyi József* főgymnasiumi igazgató és gr. *Pongrácz Jenő*. Titkár: dr. *Bartók Jenő*. Ügyész: *Halasi János*. Pénztáros: *Okolicsányi Géza*. Titkár: dr. *Prok Gyula*. Könyvtáros: *Kovács Győző*. Választmányi tagok lettek: *Kállay Rudolf*, *Genesy Albert*, *Vay Péter*, *Jármay Miklós*, gr. *Vay Tibor*, dr. *Mezőssy Béla*, gr. *Dessverffy Dénes*, *Kállay András*, *Szalánczy Bertalan*, *Lipthay Béla*, *Bory Béla*, *Korniss Ferenc*, *Mikécs János*, *Megyery Géza*, *Benes László*, dr. *Meskó László*, dr. *Jós András*, *Popp György*, dr. *Ferlicska Kálmán*, *Somogyi Gyula*, *Haas Mór*, *Bleuer Lajos*, *László Kálmán*, *Leiffer Sámuel*, *Ujfalussy Béla*, dr. *Vietórisz József*, *Porabcsy Pál*, dr. *Kovács Elek*, *Elek Emül* és dr. *Járossy Sándor*.

Az ekként megalakult ifjú kört igen kellemes meglepetésben részesítette a debreczeni „Csokonai kör“ azzal, hogy üdvözli táviratot intézett hozzá, amely az alakulás folyama alatt érkezett meg. A távirat ekként hangzik: „Mélytősgös báró Feilitzsch Berthold főispán urnak Nyiregyháza. — Bessenyei kör alakuló közgyűlésének kegyeskedjék testvéregyütt hazafias üdvözlőnként, működéséhez őszinte szerencse kívánatainkat bejelenteni. Debreczeni Csokonai kör nevében: *Komlóssy Arthur* alelnök.

Megemlítjük végül, hogy 100 korona lefizetésével ez ideig a következők alapító-tagok léptek be: *Br. Feilitzsch Berthold*, gr. *Vay Tibor*, *Haas Mór*, dr. *Flegmann Jenő*, gr. *Pongrácz Jenő*, *Halasi János* és *Propper Sámuel*.

A közgyűlés az elnököl főispán élénk éltetés között 5 óra után ért véget.

— A városi tisztviselők nyugdíjügye. Ez a kérdés is egyike azoknak, amelyeknek dűlőre juttatása iránt minden tényezőben meg volna a hajlandóság, s még sem tudnak megoldásra jutni. — Akarják a tisztviselők, akarja a képviselőtöbbsége, akarja a vármegye, akarja a miniszter: még sincs meg. Legutóbb, de még a mult év szeptember havában megint visszaküldte a miniszter az iratokat, helybenhagyva a vármegye azon határozatát, amelyben a vármegye a nyugdíj alap létesítésére a képviselőtestület által elhatározott helyett más forrást jelöl meg s a szabályrendelet némi módosítást kívánja. A miniszteri leirat alapján a mult héten szombaton vette fel a nyugdíjügy fonálát egy értekezlet, amely a szabályrendeletet megfelelő átalakítás céljából a jogügyi bizottsághoz javasolta áttenni, hogy annak véleményével kerüljön aztán ismét a képviselőtestület elé.

— Telefon Nyiregyháza. Szabolcsvármegye közigazgatási bizottsága még a mult év elején azzal a kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy — tekintettel Nyiregyháza város napról-napra gyarapodó és erősbűdő kereskedelmi forgalmára — vegye fel Nyiregyházát is azon vidéki városok sorába, amelyekben állami telefonhálózat és az ország fővárosával való egyenes telefonösszeköttetés létesítése határozottat el. — A kereskedelmi miniszter a kérés teljesítését megtagadta, azzal az indoklással, hogy a költségvetésben a vidéki telefonhálózatok létesítésére felvett összeg nagyon is igénybe van véve. Biztosította azonban a vármegye közönségét arról, hogy Nyiregyháza igényének kedvező kielégítésére a legközelebbi jövőben ser kerül. A kiváló fontosságú ügy ebben a stádiumban pihent mindaddig, míg br. Feilitzsch Berthold főispán közbe nem vetette magát, s közbenjárásával sikerült tényleg a minisztert határozatának megváltoztatására bírni. E hó 24-én arról értesítette öméltségét a miniszter, hogy hajlandó a nyiregyházi telefonhálózatot még az 1898. év folyamán berendezetni, ha legalább is 50 előfizető biztosítják lehetőleg rövid néhány nap alatt, hogy a költségek még az 1898-ik évi államköltségeloirányzat teteibebe beilleszthetők legyenek. — A főispán öméltsége azonnal intézkedett az előfizetők gyűjtéséről, amely — értesülésünk szerint — a megkívánt eredménnyel járt, úgy, hogy immár biztos reményünk van, mikép a telefonösszeköttetés áldásaiban még ez évben részünk leend. — Öröndetes körülmény, hogy Budapesttel telefon-összeköttetésünk lesz, sőt valószínű, hogy igen rövid idő múlva Európa valamennyi fővárosával, — amelyek Budapesttel telefon-összeköttetésben vannak — módunkban lesz telefonnal érintkezhetni. Egy okkal több, hogy — úgy Szabolcsvármegye, mint Nyiregyháza, — mely hálaérzelmével tekintsen br. Feilitzsch Berthold eredmény-dús, buzgó és tetterős főispáni működésére.

— A város új mérnöke. Előző számunkban megemlékeztünk arról az értekezletről, amely az üresedésben álló városi mérnöki állás ideiglenes betöltése, vagy helyesebben mondva a mérnöki teendőknél az új szerveződéssel szabályrendelet életbe lépéséig alkalmas egyénre bizása tárgyában tartott. Ezen értekezlet hét pályázó közül egyhangulag a *Klein István* okl. mérnök személyében állapodott meg, aki, mint Pécs szab. kir. városának osztálymérnöke, a városi mérnöki teendők vitelére már ez okból is legalkalmasabbnak látszott. A mult pénteken délután tartott képviselőtestületi közgyűlés, — mint az lapunk más helyén is olvasható, — szintén egyhangulag *Klein István* mellett nyilatkozott, aki aznap Nyiregyháza érkező, a gyűlés végzetével személyesen is bemutatkozott a képviselőtestületnek. Hivatalát, mint értesülésünk, február hó 10-ike körül foglalja el.

— A jelmez-estély. Még majdnem egy egész hónap van hátra a nöfélytel február

22-én rendezendő jelmez-estélyéig, de azért már is az képezi a város, sőt immár a vidék legkedvesebb beszéd tárgyát. Sőt mint hírlik, még a debreczeni jogakadémia hallgatói közül is többen készülnék átérüldni erre a mulatságra, még pedig öszebészelve: egyforma jelmezben. Az estélyen egyébiránt a jelmezesek nagy felvonulást rendeznek, amelynek érdekességét, mint egyáltalán az egész estély érdekességét, nagyban elősegítené, ha a benne részt venni szándékozók gondot fordítanak arra, hogy lehetőleg változatos jelmezekben jelenjenek meg. Ennek megkönnyítése céljából szűkebb körű intéző bizottság van kiküldve, amelynek tagjai dr. ifj. *Bodnár István*, *Kubassy Béla*, dr. *Szabó Imre* és dr. *Szeszay Zoltán* urak, akik az estélyre és a jelmezekre vonatkozólag készséggel szolgálnak utbaigazitásokkal.

— A helybeli kaszinó folyó évi rendes közgyűlésének határnapja még nincs megállapítva. Ennek oka főként az, hogy a kaszinó tulajdonosok a mult évi rendes közgyűlésén elhatározta, hogy gróf *Szőchenyi István* arczképét az egylet számára megfesteti. A megfestés *Abriányi Lajos* festőművész biztatott meg. A kép nemsokára elkészül, s azt a rendes közgyűlésen akarják ünnepélyesen leleplezni. A közgyűlés határnapja tehát a kép elkészültétől függ.

— Az orsz. magyar daláregyesület országos dalünnepélyt rendez Aradon 1898. évi augusztus közepé táján, valószínűleg augusztus 15–20. közt, a következő részletes beosztással. Az első napon: az erre jelentkeztet tagegyüték versenye az egyesületi igazg. választmány által kütűzött pályadíjnyertes versenykarral, a második napon ugyanezen tagegyüték versenye az általuk szabadon választott versenykarral, a harmadik napon öszzelőadás a közös műsorba fölvev, alább közzölt karokkal, végül esetleg a negyedik napon díshangverseny. Közös versenykarul Gaál Ferencnek Sólajtás (szövege B. j. z. t. o.) című pályadíjnyertes kara fog szolgálni, az öszzelőadás pedig a következő művek vétettek föl: 1. Kölcsey hymnus írta Erkel F., 2. Honfidal írta Huber K., 3. Milleniumi dalárdal írta Abriányi K., 4. Szabadság, dicsőség írta Lányi E., 5. Szentelt hantok írta Mosonyi M., 6. Dalra magyar írta Erkel S., 7. Szabadságdal írta Goll J., 8. Magyar eredeti népdalok írta Hoppe R., 9. Rákóczy marsa írta Langer V., 10. Szózat írta Egressy B. A dalünnepélyen részt vesz a nyiregyházi városi dal-együték is.

— Villamos közvilágításunk. Az ujonnan felállított 94 izzólámpával együtt 460 utcái villamos izzólámpa üzembe vétele, mint annak idején megirtuk, a folyó év január 1-re tervezett. A közbejött téli időjárás azonban az ut lámpák berendezési munkálatait annyira hátráltatta, hogy azokkal még maig sem készülhetek el teljesen. Eddig tehát csak a mult 1897. évi közvilágítási naptár szerint égne a lámpák. Úgy értesülünk azonban, hogy február 1-től már az öszes ut lámpák üzembe helyezhetők, ettől kezdve tehát esteli 11 órán tul 150 villamos izzólámpa fogja világitani a város utcáit és köztzeit.

— Riadalom a színházban. A hétfőn este hirtelen felkerekedett szélvihar nagy riadalmat okozott a színházban. Előadás közben egyszerre tele lett füsttel az egész színpad és a nézőtér. Természetesen a legrosszabbtól: tűztől tartottak. Azt hitték, hogy vagy a színpad, vagy a nézőtér padlózata, illetve az alattuk levő gerendázat gyuladt meg. A gyöngébb idegzetűek már a menekülésre gondoltak. Az örséget teljesítő tűzoltók azonban hamarosan kiderítették, hogy a füstöt a szél okozta, amely a fűtőkamarák kűrtőrn keresztül szorította azt vissza.

— Napfogatkozás. A mult szombaton, január 22-én reggel a csillagvizsgálók állítása szerint részleges napfogatkozás lett volna látható nálunk. — Hát ami azt illeti, annyiban igazságuk volt a csillagászoknak, hogy a nap akkor reggel nem volt látható,

még pedig nem csak részben, de egyáltalán nem. Hogy azonban ennek oka az eléje to-lakodott hold lett volna, azt már nem állít-hatjuk. Nem pedig azért, mert olyan kód és felhő ülte meg a láthatárt, hogy ennek a függőnynek a háta megett ugyan akár egész-sen is elfogyhatott volna a nap a mi hi-rünk-tudunk nélkül Igy ellenbizonyítékok hiányában kénytelenek vagyunk elhinni, hogy a csillagászok ezuttal sem tévedtek számítá-saikban s szombaton csakugyan volt napfo-gyatközás.

— Figyelmeztetés az ev. ref. egyház adó-fizető tagjaihoz. Az ev. ref. egyház előljá-rósága figyelmezteti adófizető hivatelt, hogy az 1898-ik évre elkészített adókimutatás a lel-keszi hivatalban 1898. febr. 1-től febr. 14-ig közzszemlére van kitéve s bárki ott ez idő alatt megtekintheti. Nyiregyháza, 1898. jan. 25. *Az ev. ref. egyház előljá-rósága.*

— Pál napja. Nevezetes nap a kalendá-rumban január 25-ike: Pál napja, vagy Pál fordulása. A monda szerint e napon a medve kijön a barlangjából és körültekint a nagy világban. Ha ködös, hideg idő van kint, akkor megvárakozik és csöndes megelégedéssel nyalja a talpát a felett való órműben, hogy a télnek mihamar vége lesz. Ha azonban szép, derült idő van, dörömgöve húzódik vissza és fekszik a másik oldalára, mert még hosszú télre van kilátás. Az idén aligha nem zavarba jöttök volna a medvék, legalább a mi vidékünkön, ha egyáltalán volnának medvék. Mert derült napfényes idő volt ugyan, de kriminális hideg. — Nyiregyháza azonban más, kegyeletes nevezetessége is van ennek a napnak. A város az immár néhai dr. *Mesko Pál*, a városnak 45 éven át volt tisztifőorvosa emlékére nyugalomba vonulását tudvalevőleg 1000 forintos alapítványt tett, melynek kamatai évenként Pál napkor 10 szegény között osztatnak szét. Az alapítvány kamatait ez évben is Pál napján osztotta ki Benes László polgármester.

— Meghívó a nyiregyházi polgári olvasó-egylet 1898. február 19-én az ág. ev. központi iskola dísztermében, könyvtára gyara-pítása czéljából zártkörű batyus táncviziga-lomra. Bekeffy László, Dr. Prok Gyula, társ-elnökök. Jurikovszky József pénztáros. Bacso Bela ellenőr. Rendező-bizottság: Adamovics András, André Gyula, Baruch Arthur, ifj. dr. Bodnár István, Csengery Gyula, Dániel Sándor, Dömötör György, Fábry Károly, Fazekas János, ifj. Gaál Ede, Galli Lajos, Gal-góczy József, Gavallér István, Gavallér Gusztáv, Géczy Géza, Goldmann József, Görgey István, Guttmann Zsigmond, ifj. Heuffel Lajos, dr. Hoffmann Emil, Hranesák Emil, Hunyady László, Ireziny Imre, Jelenovics Dániel. Kál-mán Lajos, Kovács András, Kovács Géza, Kovács László, ifj. Lipták Dániel, Matulka Ödön, ifj. Motoska Sámuel, Murányi László, Nádosy Dezso, Nagy Sándor, Rózsa Bela, Schmotzer János, Sulyok Kálmán, Szabó Lajos, dr. Szesztay Zoltán, Sztreka Miklós, Tarczy Kálmán, Takács Lajos, Silberstein Miklós, dr. Zinner Samu, Zimmermann Kál-mán. — Személyjegyzék 3 korona, családjegyzék 6 korona. Felülfizetéseksé köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órákor.

— „Az Arisztokraták és a többiek.” Kálnay László adott ki ezen a czimen egy újabb kötet elbeszélést. Ezuttal 12 munkáját gyűjtötte össze, melyek nagyobb részt a legte-kintélyesebb fővárosi napilapok hasábjain láttak először napvilágot. A kiadott elbeszélések a következők: Az arisztokraták Bodon báró. A legdrágább kepek. Az öröklét sem hozza vissza. Az életbiztosítók. A munka ember. Marci bácsi. Leanyzsv. A kis kalap. A jegyző. Kati nem jött ki. Az áruló. — Olvasóink közül, aki bár közülök csak egyet is olvasott, bizonyára érdemesnek fogja találni, hogy a többi is elolvassa. A kötet a szerzőnek kapható. Rövidesen mi is részlete-sen szándékszunk foglalkozni vele.

— Tánccmulatság Mátészalkán. A máté-szalkai tisztviselői társaság, saját pénztára

javára, 1898. évi február hó 5-én Mátészal-kán a „Hungária” nagyvendéglő termeiben táncszertélyt rendez. Belépő díj: Személyjegyzék 1 frt, családjegyzék 3 frt. Felülfizetést köszö-nettel fogad s hírlapilag nyugtázza a rendező-ség. Kezdeté 8 órákor.

— Sikeres vadászat. Eredménydús vadá-szatot rendezett Boschnán Jakab ibrányi bir-tokán vasárnap. A vadász területen 13 vadász 72 nyulat lött. Volt olyan vadász is, aki egymaga 9 nyulat ejtett el.

— A nyiregyházi ev. ref. műkedvelő dal-társaság f. hó 8-ikán tartott dalestélyének bevételét, illetve tisztá jövedelmét mind ez ideig nem lehetett pontosan megállapítani, mivel a jötevény czél érdekében a mulatság után is folyvást érkeztek az adományok. — Jelen alkalommal azonban a beküldések véget értek, s így biztos adatokkal szolgálhatunk minderről. Összes bevétel volt 159 frt 70 kr., ezzel szemben a kiadás 120 frt 70 kr., marad tiszta jövedelmeképp 39 frt. — A felülfizetések és beküldött adományok ösz-szege 46 frt 40 kr lesz ki. A felülfizetők s adományait beküldők teljes névsorát im itt közöljük: Felülfizettek: Bartha Lajos 1 frt 50 kr. Juhász Etele, Billég Károlyné 1 frt 40—1 frt 40 kr., Deák József, Fehér Barna, Fuhrmann Lajos, Hosszu Demeter, Kiss Andor, Horváth József 1—1 frt. Borbély Sándor, Bónis Menyhért, Szikszai Pál 90—90 kr. Bene Lajos 80 kr. Oláh Géza, Oláh Gyula, Demeter Pál, Déry Dániel, Schatz István, Kiss Bálint, Béres Mihály, Kalló József, Macsányszky Sámuel, Szöllőssi Endre, Botka István, Gráf János, Hósek Károly, Kovács György 50—50 kr. Bozár La-jos, Mihovics Ferencz, Prok Károly, Kreesák János, özv. Palicz Tamásné, Sesztay Pál, Kövér Gyula, Vadász Sándor, Geppel Tiva-dar, Bistvány Kálmán, Kosta Sándor, Kaes-marik István, Kacsmarik N., Kazár Ferencz, Kazár József, Kún Elek (Gégény), özv. Tóth Andrásné 40—40 kr., Gerliart Györgyné Ba-logh István, Schönbrunn Gusztáv 30—30 kr. Bakó Sándor, Medve János, Korzo Jánosné, 10—10 kr. Adományait beküldtek: Koczok László 3 frt. Menyhért János, Kunder József (Nyir-Csaholy) 2—2 frt. Jóna Elek, Kosecz András 1 frt 50—1 frt 50 kr. Dr. Bartók Jenő, Csécsy Lajos, özv. Krómy Endréné, Karabélyos Péter, Popp György, Palatiz István, Schiller Gyula, Zoltán Ödön 1—1 frt. Moór József 60 kr. — Fogadják a fent irt urak és urnők adományaiért a daltársaság választmányának hálás köszönetét. Nyiregy-háza, 1898. január 25. — A daltársaság vá-lasztmányja nevében: Zeke Bálint, pénztáros.

— Jakobovics Adolf nyiregyházi keres-kezőt, aki ellen a kir. törvényszék csak a múlt szombaton nyitotta meg a csődöt, teg-napelőtt a vizsgáló bíró az ellene mutatkozó súlyos gyanu okok alapján hamis bukás bü-nette miatt vizsgálati fogságba helyezte.

— Köszönet-nyilvánítás. Nemes szívének sugallatát követte, egy, magát meg nem ne-vezett ur, midőn a múlt héten a nöegyelt által fenntartott árvaaház javára 10 forintot adományozott. Fogadja a kegyes adományért a nöegyelti elnökség hálás köszönetét.

— Leforrázott gyermek. Még a múlt hó végén történt, hogy Csécsy József kondás kis fia beleesett egy forró vízzel telt lábasba. A kis fiu azóta folytonosan kinlódott, míg végre mult csütörtökön belehalt szörnyü se-beibe. A vizsgálatot megindították.

— A „Szabolcsvármegyei Ált. Tanítóegye-sület” pályázatot nyit a következő tétel ki-dolgozására: „A hazaszeretet érzelmének ápo-lása a népiszkolában.” — Az abszolút becsü munka jutalma 40 korona, melyért csak egyesületi tagok pályázhatnak. — Az idegen kézzel írott jellegű levéllet ellátott dolgozatok május 1-ig Orsovsky Gyula egyes. elnökhöz Nyiregyháza küldendők. Kelt Nyiregyháza, 1898. január 15-én. — Werner Gyula, fő-jegyző.

— A helybeli Iparos-íjakk önképzőköré. által folyó hó 23-án, este rendezett dal-, szavalat és tánczcsal egybekötött farsangi estély kitűnően sikerült. A Bán Lajos ref. tanító ur harmónium kísérete mellett elő-adott magyar népdalok, továbbá a vidám szavalatok, tréfás monológok, a jelenvolt szép közönségnek egy valóban kellemes, — derült hangulatban eltöltött estét, a szereplőknek pedig jól kiérdemelt — de bőven ki is jutott, — tapsokat eredményeztek. Egyet azonban sehogy sem tudunk megmagyarázni magunknak s ez az, hogy még az iparos-íjakk mulatságait igen szép közönség szokta látogatni, addig éppen azok, akiknek e te-kintetben jó példával kellene előjárnai s az ifjuságot dicséretes törekvéseiben támogatni, buzdítani, — az Ipartestület előljá-rói, vagy legalább elnöke jelenlétét, még valóban nem volt szerencsének észrevenni. Már pedig, ha áll az a közmondás, hogy „aki másokat tisztel önmagát is megtiszteli,” kétszeresen elmond-ható ez, a távol maradással diszjelző ipar-estületi előljá-rókra!! Ugy értesülünk egyéb-ként, hogy a közhangulatnak engedve az estélyt hasonló programmal február 6-án megismétli az ifjuság.

— Csőd. Jakobovics Adolf nyiregyházi rövid úr kereskedő ellen a nyiregyházi kir. törvényszék csődöt nyitott. Csődbiztosul *Mráz János* kir. törvényszéki bíró rendeltetett ki, tömegügynökül dr. *Korányi Endre*, helyet-tesül pedig dr. *Prok Gyula* nyiregyházi ügy-vedek nevezettek ki. A követelések bejelen-tésének határideje 1898. április hó 1-5-én napja bezárólag, a felszámolási tárgyalás határnap-jától 1898. április 30 napja, a csődválasztmány megválasztásának napjára pedig május hó 3-ik napja jötöltetett ki.

— Főszózas Szabolcsvármegyében. Szabo-lecsvármegye összes szabolcs vármegyébe nézve meg van már állapítva az újonczosi tervezet, amely szerint mérték alá fogják állítani a hadköteleseket. A sorozás rendje járásokint a következő: A dadai felső járásban Rakama-zon április 12, 13 és 14-én soroznak. — Polgári elnök gróf Pongrácz Jenő birtokos, polgári orvos dr. Fodor Sándor járásorvos lesz. A dadai alsó járásban Tisza-Lökön so-roznak április 16, 18 és 19-én. Polgári el-nök Mikecz Dezso főjegyző, polgári orvos dr. Vadas József járásorvos lesz. A nyiregyházi sorozás napjai április 21, 22 és 23. Polgári elnöke Mikecz János alispán, polgári orvosa dr. Jóna András főorvos. A kisvárdai járás-ban Kisvárdán április 28, 29 és 30-án so-roznak. — Polgári elnök Szalánczy Bertalan birtokos, polgári orvos dr. Kúzmós György járásorvos. A tiszai járásban márczius 10, 11-és 12-én Mándokon soroznak. Polgári el-nök Jármy Imre földbirtokos, polgári orvos dr. Sziklássy Lajos. A nagykálói járásban márczius 11, 12, 14 és 15-én soroznak Nagy-Kállóban. Polgári elnök Gaál Elek, polgári orvos dr. Kállay Rudolf kórházi főorvos. A nyirbátori járásban márczius 7-, 8-, 9-és 10-én Nyir-Bátorban soroznak. — Pol-gári elnök Orosz Miklós birtokos, polgári orvos dr. Boldizsár Imre járásorvos lesz. — A dadai felső járásban 511, a dadai alsó járásban 705, a nyiregyházi járásban 464, a bogdányi járásban 44*, a kisvárdai járás-ban 545, a tiszai járásban 514, a n.-kálói járásban 771 és a nyirbátori járásban 647 hadköteles kerül sorozás alá. — Az összes sorozójárárok tehát 4605 hadkötelet állí-tanak.

Apróságok a hatról.

Kósa Lajos a „vegetariánus költő és Magyarhon apostoli szentje” felkereste a város polgármesterét, megtudandó, hogy mi lesz hát azzal az ő ajánlatával, melylyel „ingóságait”, amelyek halála után „kincseket fognak érni” szülővárosának felajánlotta.

A polgármestertől azonban azt a vá-laszt nyerte, hogy a szülőváros a „nagy szülött” ingóságaira nem reflektál.

A költőt ajánlatának el nem fogadása nem lepte meg.

— Tudtam! — jelentette ki teljes egykedvűséggel. — Így tesznek a pátriák prófétaikkal! A város egyik legszebb piacán is valami jött-ment idegennek emelnek piramisokat! Pedig az nem is itt született, nem is volt őr. Azt én mondom! Hanem lesz még idő, mikor nem csak az ország, de az egész világ versenyezni fog azon, hogy hol állítsák fel a Kósa Lajos emlékoszlopát! Akkor majd magába száll az én szülővárosom is.

Szólt és sértett önérettel, de emelt fővel távozott.

*

Egyik helybeli lelkésznél két jegyespár jelentkezett vasárnap. Keresztleveleiket akarták kiváltani. Kérdezi a lelkész az egyik vőlegénytől, hogy melyik évben született?

— Azt nem tudom, de most 28 vagy 29 éves vagyok.

Felüti a lelkész az anyakönyvet. Keresi az 1870-ik, majd az 1869-ik években. Nem találja.

— Talán előbb született volna?

— Meglehet!

Keresi az 1868-ikban, abban sem találja. Az 1867-ikben akad rá.

— No látod édes fiam, miért nem mondtad mindjárt hogy 32 éves vagy?

A vőlegény nem szól semmit, csak „irul-irul!”, — nem úgy a menyasszony. Szó nélkül odamegy az asztalhoz, kibontja a keszkenője sarkát, ki vesz belőle őt darab tizest:

— Akkor itt a kend pénz, én nem megyek olyan vén emberhez!

A lelkész igyekszik megnyugtani, hogy 32 év nem olyan nagy idő, de a leányzó állhatatos marad. Ő tizennyolc éves korában nem megy harminczkét éves emberhez feleségül!

Sorra kerül a másik jegyes pár. A vőlegény okulva a példán, őszintén megmondja, hogy ő harmincznégy éves.

A lelkész keresni akarja az anyakönyvben, — de a másik menyasszony is okult a példán.

— Ne is tessék keresni! Én is visszadom a „felpézt.” Ha más nem megy harminczkét éves emberhez, hát én hogy mennék harmincznégy éveshez!

Es megmaradt elhatározásánál mind a két menyasszony!

Színház.

Utolsó referándánk óta egyik érdekes esemény a másikat követte a színháznál. — Volt két jutalomjáték, — volt próbaelőadás a zombori színügyi bizottság kiküldötte előtt. De kezdem előről beszámolót, nehogy egyik szavam a másikba öltsem.

20-án Csütörtökön: „Don Caesar és Bazán” előadásával akart volna a direktor egy mérsékeltlen telt házacskát összehozni, de bizony nagyon kevesen fáradtak el Spanyol országba, hogy B. Szabó József virtuskodásait megcsodálják a czimzserében. — Krémer, Német, Kömley — a három veterán színész — szemmel láthatólag jókedvvel játszott. Német énekszámai várakozáson felül sikerültek, fiatalabb torok is alig csinálta volna különbül. Tarnay Leona mint Maritana kiérdemelte és megkapta a konvencionális tapsot. Arkosiné — Pueblo Ezendero — ügyesen, kedvesen játszott. — Nagy Marin sokat neveltünk.

21-én Pénteken. Németh János jutalomjátékul „II. Rákóczi Ferencz fogsága”-t adták elő. Szépen megtelt a színház s ezt az érdeklődést igazán megérdemelte Németh. A gimnázium lelkes ifjúsága az erkélyt s helyszűke miatt a felső páholyokat egészen megtöltötte s nem tűrködött a tetszés hangos nyilvánlásaival. Ezen az előadáson a tanulóifjak

ítélkeztek; — amelyik játszó megnyerte tetszésüket, olyan éljént kapott tőlük, hogy csak úgy zengett a színház tőle; — igazan hangos este volt. — Legtöbb ovációban a jutalmazott részeseült mint Bercsenyi. Kömley, Krémer, Szalóki, Izsó jók voltak. Szabó József Lehmann rokonszenves szerepében derekasan játszott. A nők közül Nagy Mari — Zrinyi Ilona —, Arkosiné — Amália —, és Sipos Gizella — Olivér — érdemlik meg a dícséretet.

22-én Szombaton „Mikádó”. Ez a bohókás jappáni operett csak két felvonásból áll, — ezért Deák Péter két igazán szép áttitűdellel előzte meg az előadást. Az „Ecce homo” és „Krisztus Pilátus előtt” mutatódtak be; — mind a két kép erős tapsot provokált s a kis közönség kívánsága szerint hatszor-hétszer felszállt a függöny.

A „Mikádó” előadása különbözőképen hatott a közönségre. Akik már Pesten látták: — külön a darab számára remekelt díszletekkel és pazar fényességű kosztümökkel, — azok szinte dezilluzionálva hagytak el a színházat; de akik számára újság volt ez a japáni levegő, azoknak tetszett a sok bohókodás, melynek zenekísérete precíz volt (ez Kovács karnagyot dícséri). Legjobb volt Arkosiné; úgy játéka, mint éneke hatott, napdalát meg kellett ismételnie. Németh János ügyesen maszkirozott jámbor lelkű, véres száju hóhér volt. — Kömley annyit neveltünk, hogy büszke lenni rá. — Szabó József viszontagságos életű Nanki Pooját jól látta el énekel. Komikus szerepét sikerült nívón tartani Szalóki Dezsőnek. — Újházy Margit esinos volt izléses kosztümében. — Izsó, mint Pisch-Tusch, széles jó kedvében egyszerűen túl énekelte a kart; — hatalmas organuma van ennek az ifjunak.

A közönségnek feltűnt, hogy Zoltán Iónkát már negyedik napja nem látta színen. Általános sajnálkozást keltett, amikor megtudták, hogy betegen fekszik; nagyon áthűtötte magát a próbák alatt az alig fűtött színházban. Szegény kis lányt csak egy lépés választotta el attól a nagy súlyestötől, a melyen át a más világra dirigálja a halál ó rendezőse az élet színpadán mozgó szereplőket. Iszonyú görseji voltak, azért orvosa morium-injekciókat rendelt, de fájdalomai nem szűntek, ezért egy öntudatlan pillanatban felhajította az egész üveges mérget, hogy kinyit csillapítsa — alig lehetett megmenteni. Ha egy pár cseppel nagyobb dózis van az üvegben, menthetetlenül vége. Most már túl van a veszélyen. — Csütörtökön alkalmasint gyönyörködhetünk kedves hangjában újra.

23-án Vasárnap. Nagyon nehéz, de nagyon szép napja volt a társulatnak. Az esti előadás alatt már a lábukon alig bírtak megállni a fáradságtól a kimerült színészek.

Olyan szép előadást nem is láttunk még Deák társulatától, mint a délutáni — Szigetvári vértanúk egy felvonását. Nagyon-nagyon szépen játszottak, igaz, hogy a társulat jó hírnevéért álltak ki. Mert ezt a felvonást a zombori színügyi bizottság elnökének mutatták be, hogy megismerje belőle a társulatot. Arkosiné — Juránics Mária — ajkain szinte lángoltak a szavak. Német, Krémer, Radó nagyszerűek voltak. Ezután Hoffmann meseiből következett egy felvonás, ezt Szabó József átértett játéka és komoly színézetű tenorja mentette meg — elismerést érdemel érte. Hoffmann után eltávozott a közönség és a „Kis alamuszi” jelmez próbjája elevenítette meg a színpadot. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy ha ez a darab színe kerül pompásan fog mulatni a nézőtér. — Tarnai olyan eleven benne, mint egy tucsat hancuzó ördög fia, Szalóki pedig mint alamuszi nem lehet jobb sem.

Este az „Ördög mátkájá”-t láttuk másodsor. A színház mondhatni üres volt. Az előadás sokkal jobban, nyugodtabban ment mint másodikán. Szabó, Deák, Krémer jók voltak, Tarnay, Nagy Mari, Pozsonyi Lenke

— ez utóbbi a Zoltán Ilonka szerepébe ugrott be — ügyesen forgatták magukat. Arkosiné megható volt súlyos helyzetében, melyből a halál menti ki végül.

24-én Hétfőn. Jutalomjáték. Búbos pacsipta. Kiváncsan néztünk ez elé az est elé. Zsufolt házat, mint a előadást, óriási sikert vártunk, de azon ebből egyik sem volt meg. Szép, művelt közönség gyűlt egybe, de az előző két jutalomjáték alkalmából többben voltak a színházban, azt pedig tudjuk, hogy akkor sem volt a ház még telt sem. Magáról az előadásról kritikát ne várjanak tőlünk, csupán egy két megjegyzést teszünk rá Szalóki — Hermann — a milyen pompásan indult, úgy szétesett a darab vége felé, annál a borzasztó, de szép jelenésnél pedig, a mikor csak az Ágoston — Krémer — belépése menti meg — Linit — Tarnay — a meggyalázástól bizony semilyen nem volt és ez a jelenés le von a Tarnay sikereiből is, kinek játéka pedig általánoson tetszett. — Legjobb volt Kömley — Schmalenbach Alé — maszk, játék kifogástalan. Krémer Sándor erős volt a szó dícsérő értelmében, Szabó és Nagy Mari semisem romlottak az előadáson.

Tarnay Leonát többször lámpák elé hívták a felvonások végen. Tekintettel az est mivoltára két szép csokrot is kapott.

25-én Kedden „Szegény Jonathan.” Szép közönség élvezte végig ezt a jó zenéjű operettet. Kömley Gyula a czimzserében megérdemelte a nézők elismerő tapsait. Pozsonyi Lenke — Harriett, szépen énekelt, igazán különös színű hangja van, minden ének szám után megtapsolták. — Tarnay ügyes, eleven volt mindég. Szabó József derék színész, a ki minden szerepében kifogástalan volt. — Vandergoidot alakította derekasan, jó sikerrel. Deák és Krémer megérdemelnének egy pár dícsérő jelzőt, ha lelkemből meg nem untam volna már ezt a sok epitheton forgalomba hozást.

26-án Szerdán „Kikapos patikárius” közikvátna másodsor. Halás közönség. Kifogástalan előadás.

Ma este B. Szabó József jutalomjátékul a „Czigánybáró” kerül sorra. Nézzük meg minél többben, Szabó olyan derék, ambiciózus, szép hangú színész, a ki már nem egy este szolgált gyönyörűségére a színház látogatóinak. Hadd legyen egy boldog esteje ennek a jó fiúnak, a ki egész lelkével szereti nehéz pályáját.

CSARNOK.

Két élet.

— Elbeszélés. —

Írta: **Cyprián.**

(Folytatás.)

A hadnagy szárazon kérdezte:

— Ez az utolsó szavad?

— Nem. Látom arczodról, hogy nem használn semmit a beszédem. Bocssás meg, de szeretetből jött. Egy kultúrasi postahivatal főnöke iskola-társam volt. Ha akarod, felírom a címét. Egyet-mást megtudhatsz tőle.

— Kérlek!

Közömbösen vette át a koronás névjegyet, azután kezét szorították és szét váltak. Csáthy megnézte a kártyát. Valamelyik gyár-utca volt rá írva. Elhagyta a zajos vidéket és csendes, néptelen tájra on haladt célja felé. Vére hullámozott és a régi keserűséghez új, kegyetlen lélekmarkosás járult. Kezdte látni, hogy keményebb a haza, mint sejtette és a győzelemtől már alig vár gyönyörűséget. Izzó gyanyu fészkelődött be mind a n csepp vérebe, apja levelenek pár gonosz emberől szava és amit a kapitány mondott. Terverzus vér és hogy szenvedélyes állhatatlan temperamentum. Amit az első pillanatban iszonyattal utasított vissza, az most

gunyos, kihívó cinizmussal mutatott előre jövőjébe. Nem mert felelni a foltogató kérdésére, — még várt és leszoritotta a feltaláló gondolatokat. Hű és szenvedő Elzát látta, amint sápadtan és megtörtén reménykedik valami kis boldogságban, és tőle várja szabadulását.

A postához ért és egyenesen benyitott a piszkos üvegajtó. Három kisasszony irt a rácszat mögött, s egy sárga arcú, kopasz emberke adta ki mindjárt elől a pénzt. A hadnagy láttára a leányok először felpillantottak írásaikról, azután még mélyebben hajtották le fejüket. A kopasz emberke hajlongt és alázatosan kérdezte:

— Szolgálhatok hadnagy úr!

Csáthy olvasta a kártyáról:

— Kádas urhoz van szerencsém?

— Parancsára hadnagy ur, — Kádas Imre vagyok.

— Igen, önt keresem, — ha szíves volna pár percet privátim nekem szentelni. Különbön báró Szirányi huszár-százados barátom küldött ide.

Kádas urnak felragyogott az arca.

— Az én szeretve tisztelt méltóságos barátom! Kérem, nagyon fogok örüdni, ha szegény lakásomban tisztelhetem a hadnagy urat. — Szerény lakásomban itt van az udvarban. Kérem, méltóztassék. Kisasszonyok: figyelem, pontosság, csend!

A szűk hátsó ajtón keresztül kis homályos szobába jutottak. Néhány kopott zöld fotel volt a kerek asztal körül, s a falon színehagyott olajnyomatok és egy megkoszorúzott csoportkép, a postamester régi iskolatársai. A szomszéd szobából veszekedő leányhangok hallatszoltak s Csáthy a félig nyitva hagyott ajtón át látta is őket, a mint kaczgva és pörölvé segítik egymásra felöltőjüket. Sárga haju, sárga arcú és nagyon csunya leányok voltak abból a fajtából, amely örökkön sinyli a napsugarat és éppen ezért nem is kaphat színt. Az öreg restelkedve zárta be az ajtót.

— Ez a három leányom, — a három nagybób. Mindig pörölnék kérem, ha valahová akarnak menni. Azért borzasztó a dívat instálom. Tavaly kaptak felöltőt — a felöltőnek szűk volt az ujjá, az idén kaptak bluzt, a bluznak meg iszonyu bő volt az ujjá. — Már most hárman ilyenkor mindig azon a problémán disputálnak, hogyan lehessen a bő ujjat a szűkbe beszorítani. És én hallgassam! Mert jó gyerekek, áldott gyerekek, — új felöltőt, dívatot nem kérnek, ezerkét száz forintból hová is telne minden évben egy feltucczatra való, de bluz, — az persze más.

Csáthy idegesen zörgette kardját. Ez a látvány és ez a beszéd egy hatott rá, mintha jövőjéből érne át egy darabot. A szoba kopott butorai, a törött sarku tükör, s a konyhaszag, mely belevegyült a fűledt levegőbe, lesújtó hatással volt finomult idegzetére. Czigarettát vett elő s megkínálta vele a postást is. Az öreg látható mohósággal kapott utána s közbé meglapogatta a monogrammos tárcsát is.

— Milyen finom jószág — mondta aztán gyönyörködve — milyen finom jószág. Hajdanában nekem is voltak vágyaim, most már ninesenek és így is jó.

A füstöt tele szájjal fujta a levegőbe és fejét hajlogatva ismételte:

— Így is jó!

Csáthy esodálkozva nézte fonnyadt arcát, és az utolsó szavaknál futó remény csillant fel előtte. A hangból és az öreg mosolygós szeméből szinte érthetetlen meglepedés sugárzott és kíváncsian kérdezte:

— Hogyan? Tehát meg lehet élni tisztességesen?

— Meg kérem, meg. Csak tudni kell a módját. Nem finomul ugyan, de mindenhez hozzá szokik az ember. Mikor a gyerekek jöttek, s a fizetés maradt, rájuttottam, hogy a meleg vacsora fenyűzés. Mikor a gyerekek

nőttek és szaporodott a költség, — a szivar változott pipává. A pipához meg kérem nem szükséges elegáns ruha. Mert azelőtt, legénykoromban elegáns ember voltam. — A fess postás — ez volt a nevem, — ma már a vén Kádas. De ez nem alterál. A kinek hat gyereke van, azt semmi sem alterálja. Csak éppen az, mi lesz belőlük. Ez fontos kérdés, — méltóztassék elhinni, hogy fontos kérdés.

Csáthy eldobta czigarettáját és másra gyújtott. Keserű volt az íze ennek is. Ennek is, mindennek. Akarata ellenére szánta ezt az embert. — Ösztönszerűleg érezte, hogy nincs a szavában igazság, hanem csak a nehézsors kényszerűsége miatt alkuszik meg hajdani álmaival. A nyomorúság ráczáfolt minden szavára, — a merev, meg-megrezzenő szeme, a tómerdek ráncz összezsúrt, alacsony homlokán. — Különbön folytatta a beszédet, mintha örülne, hogy valakinek mutogatja mulját. Azután hozzátette:

— De igaz, a hadnagy úr parancsol valamit. Nem tudom még, minek köszönhetem a szerencsét.

Csáthy zavartan felelt.

— Igen, — egy-egy ismerősöm postást is akarna lenni és szeretné tudni a körülményeket. A fizetést, meg a többi.

— Talán iskolatársa, — mint én a báró barátomnak. A tiszt urakat olyan jószívűek, olyan gentelman-ek. Elmondhatok, nagyon szívesen elmondok mindent. Ha van protekciója — — — van protekciója?

— Van.

— Persze, gondolhattam volna. Talán éppen a hadnagy úr! Ha van, bejuthat gyakornoknak. Hét száz forint fizetést kap. Igen szép pénz egy magányos embernek. En ezerkét százból nyolczadmagammal élék. Arány ez hadnagy ur, — arány? Nem ugy-e? De egy fiatal ember, az más. Bejuthat családokhoz, avval sokat megspórol. Hisz tetszik érteni?

Csáthy tagadólag rázta fejét.

— Nem? Oh az elegáns tiszt urak hogy is tudhatnak. Hát kérem pötya uzsonna, vacsora, meg a többi. Az mindjárt a fizetésre számít. Azért nem muszáj elvenni a házi-kisasszonyt. Fiatal koromban, hejh, fiatal koromban mennyi heczezem, mennyi pompás fogasom volt!

Csillogott a szeme és dörzsölte a kezét. Majd óvatosan körülnézett és közel hajolva suttogva folytatta:

— Mégis, ha szabad volna egy tanácsot, egy alázatos tanácsot szolgálnom a fiatal ur részére. Tessék neki elmondani, hogy — hogy ne házasságok meg. Kérem, ha legény-ember marad, urí módon megél. Uri módon, elegánsan és passzió is lehetnek. Ha megházasodik, sosem tudja, mi vár rá. Én sem tudtam. Ha én látom, hogy hat gyerekekkel áld meg az Isten. — De nem jó kísértetni. Aztán meg mi is a házasság? Szerelem? Elmulik instálom, elmulik. Hisz szeretem most is az asszonyt, de ez már csak szokás. Pedig szép lány volt — tyhű, kicsoda szép lány volt!

Eppen jött befelé és Kádas ur elhallgatott. Csáthy végignézett rajta és gyorsan, be sem mutatkozva, köszönt. Hosszu, vékony teremtés volt. Szűk vállu és hihetetlenül sárga bőrű asszony. Az eleven fájdalom és a lemondás ott gonyasztott vékony, vértelen ajka szélén. A tiszt láttára ijedten fordult vissza és Kádas valamivel hingosabban magyarázgatta:

— Beteges kérem. Beteges és sokat dolgozik.

Csáthy még egy czigarettával kínálta meg, azután megköszönve a felvilágosítást, távozott. Az öreg kikísérte és az ajtót kinyitva, meg egyszer utána kiáltott:

— Csak a jó tanácsomat el ne tessék feledni. Egy öreg ember mondja, a ki sokat tapasztalt.

Csáthy könnyedén, mosolyogva intett, hogy ne sejtjen az öreg semmit. Mikor el-

tűnt az apró sárga fej, megállt s egy pillanatra hozzátámaszkodott a falhoz. Össze volt törve. Érezte, hogy össze van törve. Nem idegeinek zhibbadása, nem is hallucináció, hanem meggyengült hitének, kapaszkodó reményének végső pusztulása. — Most nem látott semmit. A homály sötétségé vált, — az alkonyatból virradást remélt, pedig az alkonyatra jön az éjszaka, — és nem hitt a napban, mely világosságot ösztönöz a vak sötétbe. Látta az életet és az élet ilyen. — Esetlegességek lánczolata, vak szerencse és buta végzet. A vén postamester élete maga a tragikum. A cinizmus, melylyel a maga meglegedését konstátálta, a sápadt arcu, idétlen gyerekek, vigasztalan sűtkérezése, vidám ifjúságában, — mindebből elevenen rajzolódott ki sorsa, számtalan, nehéz sorña, melyben egyik lemondást követte a másik, s melyben illúziója, ambíciója, vére egy sorvad el, mint a megmaradt virágok, ha tél kezdetén ráereszkedik a földre a hideg, fagyasztó dér. Összerződött és tovább ment. Szinte alig látta, mi történt vele, és mintha csakugyan másról lenne szó. — A beszéd meg folyton visszhangzott fülében, a jó tanács és végül ott vibrált szeme előtt s szomorú, lesorvadt asszonyi arc, csodálatos, folyton könnyezni látszó, nedves szemével. Még ez is, — meg a többi. Amit apja irt, amit kapitánya mondott. Vagy ez, vagy az. Választhat, — kettőre van kilátás. Hogy perverzus vér, vagy hogy közködni és szenvedni fog, — míg csak egy csepp vér kering a szív körül. Aztán eszébe jutott az a pillanat, mikor a szivar pipává változik, amihez már nem kell elegánca. Nem tudott semmit és nem látott semmit, csak azt, hogy ez a pillanat rá nézve sosem érkezhetik el, — a lassu halál, melynek a sejtése is győtrőbb mindannál, ami vérbe és hirtelen pusztulásba kerül. Ez a gondolat úgy vonzotta maga után a másikat. — Vagy nem is vonzotta, hanem már régen ott rejtőzködött a többi közt. A lassu halálnál jobb a rögtön, — az élve győtrődésnél, hirtelen elfojtása a lélekzetnek. Mintha ez lenne a megváltás, mindkettőjük szabadulása, ami elméjta szívük veresével együtt az irigy embareket is. — Ugy képzelte, hogy Elzája is erre vár és csodákozott rajta, hogy ez hamarabb nem jutott eszébe.

Csendesen ment előre, — aztán behetellen dühhel szoritotta össze öklét. Nem lehet. Kettőjük szándéka közt ott van a harmadik. Egy lény, aki még nem él, nem gondolkodik, de öntudatlanul és sötét árnyéket vel közibéjük, hogy alapjában megéljen minden szabadító gondolatot. Azt sem tudom, mi lesz, fog-e örülni az életnek, lesz-e része a napvilágban, csak van és ez éppen elég arra, hogy ne legyen joguk semmi szabad mozgásra. A maguk életével számolhatnak, jövőjük a kezükben van és ha jövőjükre ráborul a sötétség, eldobhatnák az egészét maguktól. A megsemmisülés vágya izgatta, a sóvárgás az abszolút csend után és jól tudta, hogy a leány is önfelédtem és szerelmes lemondással tapadna hozzá, mikor a közös csapás utolsó csókjukat fagyasztaná meg. Vagy erre nem is kerülne a sor, — várnának és reménykednek és a világságban való hitük szerelmük hatalmát növelné. Így mindebből nines semmi. A várokozás lehetetlen, a halál meg igazságtalan és rut gonoszág. Valakinek, egy harmadiknak van joga életükre, egy harmadiknak, a ki a pokol minden kínját árasztja rájuk és beszél és követel, mielőtt éreztetné a sokak által oly nagyon kívánt boldogságot. Sem szánalmat, sem szeretetet nem érzelt iránta. Csak a teher huzta le fejét a föld fele, a kötelesség, a ridz, vigasztalan kötelesség és a lesújtó valóság, hogy elnie kell. Elmie, anélkül, hogy biztosat tudna; feláldozni, nem felcsorolni csillogó álmait valami utálatos szűkségért, anélkül, hogy sejtene, vajjon nem hiábavaló üres fantomért merül-e el az izsápban.

A kaszárnyához ért. A nagy sárca épület élet nélkül meredezett tömerdek ablakával az utcára. Az ajtóban tiszték álltak. Hangosan, vidáman diskuráltak s közbe élénk kacagás hangzott fel. Csáthyt nevetve üdvözölték s a főhadnagy odakiáltott felé.

— Te Csáthy, te szakértő vagy. Mondd, a vörös haj szebb-e, vagy a fekete? Orfeum diváról van szó.

Csáthy közömbösen vetette oda:

— Orfeum divának szebb a vörös.

— Brávó, látszik, hogy objektív ember vagy.

A kadét közbeszólt:

— És mint mindig, finoman distingvál. Ha az én menyasszonyomnak olyan remek fekete haja volna, én is örömet itélném oda a vörös haj elsőbbségét az orfeumi csillagoknak.

Ezen nagyot nevettek és körülfogták Csáthyt. — Csáthynak kedve lett volna kiemelkedni közülük, de félt, hogy ezzel is leolvassák arcáról szegyeteljes sorsát. — A főhadnagy vállát veregette és irigykedve mondta:

— Annyi szent, hogy szerencsés filkó vagy. Milyen pompás lány! Tisztának való. — Te, Csáthy né lesz az ezred büszkesége. Még a legénység is arról beszél. Hallottam, mikor a huszáród dicsekedve mondotta az ezredes cseh legénynek: Hallod-e pajtás, a mi asszonyunkat nézd majd meg. Olyat még nem látott a cseh trombitásokból toborzott angyal armádia sem! És láttad volna azt a kevély arcot, amivel beszélt.

Csáthy azt képzelte, hogy a főhadnagy arcán is van valami, — nem büszkeség, hanem valami leseikédő, elhallgatott gondolat, mely fejébe hajtja a vért és eszébe hozza apja meg a kapitány szavait. Nagyon zúgott az agya, attól is, amit hallott, attól is, amit nem hallott és nem birt tovább köztük maradni. Ezek meg nem tudnak semmit és sokat elképzelt álmait rajzolják le előtte. — Hogyan lesz, mikor majd eltűnik mindez. Hogyan beszélnek, hogy áll velük szembe, ha majd bevonul a szűk, póstás lakásba, karján vezetve egy asszonyt, a kinek szépségét, vidámságát, erejét elsorvasztotta a fájdalom és a titokzatos jövő szomorú sejtése. Hogyan lesz? Vajon marad-e elég ereje végig küzdeni a lassan terhesen folyó napokat.

(Folytatása következik.)

Különlélek.

Egy meteor szinképe. Az arequipai csillagokban, Peruban, a múlt év június havában sikerült az első meteor szinképét fölvenni. A csillagok szinképelemzését úgy végezték, hogy a csillag felé irányítanak egy távcsövet és a csillagról jövő fényt finom hasadékon át fénytűrő üvegprizmára ejtik, miáltal előáll a szinkép ismert hosszu csíkja, melyen az egyes színes vonalak tanulmányozása által meg lehet állapítani a fényforrás alkotászeit. Meteoroknál ez mindaddig azért nem volt lehetséges, mert a meteor váratlanul jelenik meg és gyorsan tovatűnik, mielőtt még a

távcsövet reája irányíthatták volna. Arequipában szellemes készüléket alkalmaztak, mely a meteor szinképének fölvetelét lehetővé tette. Ott ugyanis a kis prizma helyett, melyet eddig a távcső két lencséje közé helyeztek, nagyobb prizmat tettek a tárgylencse elé, melyet széles fényképező lencsével helyettesítettek. Ilyen módon a távcső látkörébe eső összes csillagok szinképe megjelenik az ellemző készülékben. Junius 18-án véletlenül igen világos meteor haladt el az ég ama részén, melyre az így felszerelt távcső irányítva volt és ezáltal a meteorok ugy pályája, mint szinképe a lemezre rajzolódott. A spektrum hat világos vonalat mutatott, melyek közül négy a hidrogén vonalaihoz tartozik, kettőnek a hovatartozandóságát ismert elemekhez azonban nem sikerült megállapítani. Ebből az a tanulság, hogy miután a meteorok csak a levegővel való surlódás által gyulladnak meg, a levegőben pedig nincs hidrogén, kétségtelen, hogy a meteor a benne levő hidrogént már magával hozta a világűrön át tett utazása alkalmával és pedig arról a csillagról, ahonnan a meteor ered. A másik két vonal pedig, mely a meteor szinképében feltűnt, a változó csillagok szinképében is megjelenik, amikor ezek a csillagok hirtelen erősebb fénnel ragyognak föl. Ez a két vonal a meteor szinképében megerősíti Seeliger müncheni tanár elméletét, mely szerint a világűrben nagy meteorfelek vannak, melyeken ha valamely csillag keresztül megy, a meteorok nagy tömegben hullanak rá, miáltal a csillag fénye a

meteorfelhő sűrűségéhez és a rája eső föl-villanó meteorok számához képest gyarapszik. — A hirtelen feltűnő és imét eltűnő csillagok jelenségét is ez a meteoroi eredetű fénygyarapodás magyarázza.

Hány féle nyelv van a világon? Egy francia geográfus megállapította, hogy az emberiség a földön ötezer tájszólás szerint beszél és 860 eltérő nyelvet használ. Európában 89 féle nyelvet, Afrikában 114, — Ázsiában 123, — Amerikában 417, s Ausztráliában, valamint a szigeteken 117 nyelvet beszélnek. — A legsajátságosabb az, hogy a déli Óceánban a közel szomszédos szigetek is egészen más-más nyelveket beszélnek, úgy hogy csak jelekkel érintkeznek egymással.

Az Eiffeltorony ingásai. Barrett ezredes a francia akadémián közölte legutóbb, hogy az Eiffeltorony ingadozásoknak van alátéve, amit a hőmérsék változása okoz.

Szerkesztői üzenetek.

— 6. I. Helyben. Ma már divatjunkt mult ak az olyan prazi ömlengések. Talán valami mást!

Piaczi árak.

— Január 26. —

Buza	11.50	11.70.
Rozs	7.70	7.80.
Árpa	6.30	6.40.
Zab	6.20	6.30.
Tengeri	4.80	4.90.

A nyiregyházi gazdasági és kereskedelmi hitelintézet részv. társaság VI-ik rendes közgyűlését

1898 február 9-án délután 2 órakor Nyiregyházán, saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívotnak. *

(5-1-1)

Társaság.

I. Igazgatóság és felügyelő-bizottság által az 1897. üzlet-évről beterjesztett jelentés, ezzel kapcsolatban indítvány a mult évi mérleg helybenhagyása, a nyereség felosztása és az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadására nézve.

II. Grosz L. H. és Klár Gusztáv igazgatók mandátuma lejárván, 2 igazgatósági tagsági állás betöltése. **

III. A felügyelő-bizottság mandátuma lejárván, 5 felügyelő-bizottsági tagnak újból való megválasztása. ***

Nyiregyházán, 1898. január 15-én.

Geneszy Béla, elnök.

* Alapszabály 13. § A közgyűlésen csak az szavazhat, aki részvényét legalább 30 napnál a közgyűlés megtartása előtt nevére iratja. — A közgyűlés csak azon tárgyak felett tartozik, melyek a meghirdetett tárgysorozatba felvéve voltak. Ehhez képest csak azon részv. indítványok fogadhatók el, melyek mind-n év január 15-éig az igazgatóság-nak 15 részvényes aláírásával bejelentettek.

** Alapszabály 14. § A kisorsolt igazgatósági tag újból megválasztható.

*** Alapszabály 15. §. A kilépő felügyelő-bizottsági tag újból megválasztható.

Olcsó tűzifa eladás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy műmalmunkkal kapcsolatban, egy gőzfa-felaprító telepet is állítottunk fel, el fogunk követni mindent, hogy a közönséget jó és olcsó tűzifával lássuk el.

Az általunk elarusított fa zsákokba van rakva, minden zsákba 50 kgr. van mérve és egyenlő darabokra vágva, mi által a tüzelésnél nagy megtakarítás érhető el, minden szekérhez kézi mázsáló van adva, és mindenki meggyőződhetik a rendelt fa mennyiségéről, de különben is szavatolunk a helyes mértékért. Felbivjuk a n. é. közönséget, hogy favágó-telepünket megtekinteni sziveskedjék.

4 méter I. rendű bükkfa felvágva 13 frt 80 kr. 100 kgr. I. rendű bükkfa felvágva 80 kr.
4 . . . I. . . . házhoz szállítva 14 frt 50 kr. 100 . . . I. . . . házhoz szállítva . . . 85 kr.

Megrendeléseket levelező lapon **Julia Oberndorffer János** úrnál, megyeház-téri gépraktárában Gyurcsán-féle ház.

(8-3)

Tisztelettel

Julia gőzmalom.